

STERKE STRATEGIEËN PRO INCLUSIE

Een kijk naar hoe de Buitenschoolse Opvang kwetsbare, anderstalige gezinnen bereikt in Dendermonde.

Lotte Bultynck

Jaar: 2024-2025

Inhoudsopgave

De achterliggende drijfveer	2
Samenwerking van inzichten.....	3
Invloeden uit de samenleving.....	3
<i>Case A</i>	3
<i>Case B</i>	4
Richtlijnen voor inclusie	5
Strategieën voor succes	7
Inspirerende initiatieven.....	8
Uitdaging naar het werkveld	10
Bronnenlijst	11

De achterliggende drijfveer

Wat als je tegen een muur aanloopt, omdat je geen plaats hebt om je kind veilig achter te laten? Tijdens mijn stage kwam ik tot het besef en ontdekte ik hoe belangrijk de buitenschoolse opvang werkelijk is voor kwetsbare anderstalige gezinnen. Wat mij vooral raakte, was hoe deze gezinnen vastlopen in het gehele systeem. Een systeem waar kinderopvang een evidentie zou moeten zijn, maar eerder een zeldzame kans is. Een systeem waar buitenschoolse kinderopvang toch een noodzakelijk levensdomein is.

In alle eerlijkheid vond ik het idee van kinderopvang een ver-van-mijn-bed-show. Tot ik tijdens mijn stage een kwetsbare, anderstalige mama ontmoette. Ze was juist in een nieuwe fase van haar leven terechtgekomen. Ze begon aan een tewerkstellingstraject, een grote stap die nieuwe kansen opent naar haar toekomst. Tot ze werd geconfronteerd met het feit dat er geen opvang was voor haar kind, wat haar terugtrok in een toxische relatie, omdat ze hem zag als oplossing voor dit probleem. Deze situatie opende mijn ogen: voor deze gezinnen is het niet enkel de opvang, maar ook een soort van vrijheid.

Om dit verder te duiden, liep ik stage als gezins- en studiebegeleider bij De Katrol in Dendermonde. Tijdens mijn stage botsten mijn team en ik regelmatig op de verschillende drempels waar kwetsbare, anderstalige gezinnen mee te maken krijgen. Het doel van onze werking is om samen met de gezinnen deze obstakels te overwinnen, zodat ze in de toekomst zelfstandig en met vertrouwen dezelfde uitdagingen kunnen aanpakken.

Hoewel de drempels niet altijd even groot en complex zijn, bleek één specifiek levensdomein vaak terug te komen: de buitenschoolse opvang. Dit omvat de voor- en naschoolse opvang, waar schoolgaande kinderen terechtkunnen terwijl hun ouders werken, werk zoeken of andere verplichtingen hebben.

Samen met mijn team kwamen we tot een belangrijke conclusie: de buitenschoolse opvang in Dendermonde biedt kansen, maar er zijn nog mogelijkheden om deze verder inclusief te maken voor kwetsbare, anderstalige gezinnen.

Hierdoor begon ik mij volgende vraag te stellen:

“Welke drempelverlagende strategieën zetten de Buitenschoolse opvang in voor kwetsbare, anderstalige gezinnen in Dendermonde?”

Samenwerking van inzichten

In dit artikel staan twee stakeholders centraal: enerzijds de kwetsbare, anderstalige gezinnen en anderzijds de buitenschoolse opvang in Dendermonde. Ik heb geprobeerd om het perspectief van beide belanghebbenden zo genuanceerd mogelijk in beeld te brengen, met oog voor hun kijk op de situatie. Ik heb hierbij gebruik gemaakt van de volgende onderzoeksmethoden, met toevoeging van mijn eigen observaties en kritische visie.

Ik ben mijn onderzoek gestart met twee case studies. Hierbij ben ik de situatie van twee kwetsbare, anderstalige gezinnen gaan analyseren in relatie tot de buitenschoolse opvang. Deze gezinnen weerspiegelen de realiteit van de strategieën in relatie tot de belanghebbende. Door deze methodiek kreeg ik een concreet beeld van de verschillende tactieken, vragen en uitdagingen ze ervaren. Ik kreeg inzicht in hoe de processen verlopen vanuit het perspectief van de gezinnen, dit in combinatie met mijn betrokkenheid en inzichten om de casus te onderbouwen.

Om ook de visie en aanpak van de buitenschoolse opvang te begrijpen, probeerde ik contact te leggen met de medewerkers van de buitenschoolse opvang. Hoewel dit niet evident bleek te zijn, heb ik uiteindelijk iemand aan de lijn gekregen. Hierbij heb ik kort hun input ontvangen over de strategieën en werkwijzen die zij hanteren om anderstalige en kwetsbare gezinnen te ondersteunen (persoonlijke communicatie, 22 januari 2025).

Tot slot heb ik mijn artikel verder onderbouwd met een literatuurstudie. Ik raadpleegde gespecialiseerde websites, kritische artikelen van o.a. Sociaal.Net en relevante wetgeving, zoals het BOA-decreet. Dit om mijn inzichten en waarnemingen in een breder theoretisch kader te plaatsen en hierin verder te verdiepen.

Door deze gecombineerde methoden heb ik geprobeerd om een beeld te schetsen van zowel de uitdagingen en strategieën waarmee kwetsbare, anderstalige gezinnen te maken hebben, alsook de tactieken die de buitenschoolse opvang gebruikt om hen te ondersteunen.

Invloeden uit de samenleving

Uit onderzoek blijkt dat er een kloof tussen kwetsbare en niet-kwetsbare gezinnen in de buitenschoolse opvang groot is (Lenaers, 2013). Dit wil zeggen dat kwetsbare, anderstalige gezinnen niet op dezelfde manier bereikt worden als andere gezinnen. Het mislopen van deze gezinnen kan leiden tot maatschappelijke uitsluiting. Ik merk dat deze uitsluiting impact heeft op verschillende levensdomeinen van het gezin, maar ook op verdere maatschappelijke tendensen. Vanuit een case study ga ik de impact van de exclusie analyseren.

Case A

De mama in deze casus was juist begonnen aan een tewerkstellingstraject via Artikel 60 van de OCMW-wet. Dit traject biedt een kans op een werkervaring en zorgt voor de sociale integratie. Door een moeilijke relatie met de papa, viel de opvang in het informeel netwerk soms weg. Hierdoor ging ze op zoek naar alternatieve opvangmogelijkheden voor haar kind. Ze besloot haar kind in te schrijven bij de buitenschoolse opvang. Door het gebrek aan plaatsen en de wachtlijsten kon haar kind slechts twee dagen in de week naar de opvang gaan. De beperkte formele opvang, in combinatie met beperkt informeel netwerk, zorgde ervoor dat het tewerkstellingstraject onder

druk kwam te staan. Ze kwam vaak te laat op haar werk, en moest eerder vertrekken om haar kind op te halen van school. Hierdoor kwam haar positie op het werk in een onzekerheid terecht.

Verder heb ik samen met de mama gewerkt aan het verkrijgen van een sociaal tarief voor de buitenschoolse opvang, om de kosten hiervan te verlagen. Dit wordt berekend op basis van de gezinssamenstelling en het attest inkomensbelasting van de werkende gezinsleden. Vanwege beperkte digitale vaardigheden en mogelijkheden, zoals afwezigheid van een computer en IT'S ME, konden de aanvragen van de papieren nodig voor het sociaal tarief enkel via de diensten zelf worden gedaan. Dit proces verloopt via de post en nam veel tijd in beslag. In de tussentijd werden de kosten voor de eerste maanden opvang aangerekend zonder het sociaal tarief.

In bovenstaande casus zie ik verschillende uitdagingen zoals het gebrek aan beschikbare plaatsen in de buitenschoolse opvang en digitale barrières. Deze digitale barrières zie ik op verschillende momenten terugkomen. In deze casus merkte ik dat de digitale barrière ervoor zorgt dat het recht op sociaal tarief hier mislopen wordt.

Als laatste heeft het zien we een groot maatschappelijk probleem bij de kinderopvang: de beschikbaarheid. Het gebrek aan plaatsen bij de buitenschoolse kinderopvang heeft de meeste impact op het tewerkstellingstraject. Zoals Claes (2023) het formuleert:

“De huidige problemen in de kinderopvang belemmeren niet alleen individuele kansen, maar schaden ook bredere maatschappelijke doelen van gelijkheid en welvaart. Hoogwaardige kinderopvang moet als een onmisbaar recht worden erkend. Die inclusieve aanpak is cruciaal om ouders, vooral die op het kruispunt van armoede en migratie, vol vertrouwen de arbeidsmarkt te laten betreden.” (Claes, 2023)

Case B

Het gezin in deze casus is al langere tijd bekend met de buitenschoolse opvang. Het kind in deze casus zit sinds jaar op een andere school. Dit heeft geleid tot een verandering in de afstand tot de vorige buitenschoolse opvang, die niet langer de dichtstbijzijnde locatie was. Desondanks heeft de buitenschoolse opvang de situatie zo geregeld dat het kind gebruik kon blijven maken van de oorspronkelijke locatie, ondanks de grotere afstand tot de nieuwe school.

Sinds dit jaar zijn de inschrijvingen voor de buitenschoolse opvang volledig overgegaan naar een online systeem. Dit vormde een uitdaging voor de moeder van het gezin, aangezien zij vanwege een taalbarrière de communicatie via e-mail niet goed kon begrijpen. Hierdoor was zij niet op de hoogte van de noodzaak om de kinderen in te schrijven voor opvang tijdens de vakantiedagen. Als gevolg hiervan waren de kinderen niet ingeschreven en moest zij op korte termijn een oplossing vinden. Gelukkig kon zij opvang regelen via haar informele netwerk.

Om herhaling van deze situatie te voorkomen, heb ik bij de volgende vakanties samen met de moeder de stappen doorgenomen om de online inschrijvingen voor de vakantiedagen correct te voltooien. We hebben samen ingelogd in het online systeem en stap voor stap bekeken hoe de inschrijving werkt. Ik heb hierbij extra aandacht besteed aan het uitleggen van de belangrijkste knelpunten in de taal en hoe zij meldingen en communicatie beter kan begrijpen.

De grootste uitdagingen dat ik hier zie zijn de digitale en taal-barrières bij anderstalige, kwetsbare gezinnen. Wat voor ons als evident wordt gezien, is zeker niet altijd zo voor anderstalige gezinnen.

Kwetsbare gezinnen hebben vaak niet de middelen, zoals bijvoorbeeld een computer. Een computer maakt de inschrijvingen in de vakantie efficiënt te regelen, maar zonder is dit een stuk anders. Verder is de taalbarrière een belangrijke factor in deze casus. Hier is veel communicatie verloren gegaan. Zo heeft de mama het aspect van online inschrijvingen en wanneer deze vielen niet meegenomen uit de mails. Ik merk dat vaak een pro-actieve houding nodig is om het belang van sommige zaken over te brengen. Online gaat communicatie heel snel verloren en komt het belang van informatie niet altijd over.

Zo beschrijft Danckaers (2022) dat door de digitale stroomversnelling er een aantal nieuwe deuren sluiten voor onder andere kwetsbare, anderstalige gezinnen. In de bovenstaande casus is het ook zo. Wat voordien vlot ging, het inschrijven van een kind in de buitenschoolse opvang, is nu een drempel geworden of dus een deur dat sluit.

Daarnaast zie ik in deze casus de bereikbaarheid van de buitenschoolse opvang als een inclusieve strategie. Door een toegankelijke en probleemoplossende houding van de buitenschoolse opvang, zitten beide kinderen op dezelfde plaats. Dit zorgt ervoor dat de mama haar kinderen niet in verschillende opvang moet gaan halen na haar werk.

Richtlijnen voor inclusie

Het beleid rond de buitenschoolse opvang in Vlaanderen staat midden in een belangrijke hervorming. Met de invoering van het BOA-decreet (decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten) wordt de organisatie hiervan grondig hertekend. Dit proces, voortvloeiend uit beleidsbeslissingen van de Vlaamse overheid, heeft als doel een meer geïntegreerd en lokaal afgestemd aanbod te creëren.

Het lopende beleid en de veranderingen bieden kansen om de buitenschoolse opvang beter te organiseren en af te stemmen op de noden van de verschillende belanghebbenden. Tegelijk vraagt het om een nieuwe aanpak, waarin het lokaal bestuur en beleid centraal staan. Het is daarom belangrijk om even stil te staan bij wat dit veranderingsproces inhoudt en welke verschillende actoren hierin een rol spelen.

Het Decreet houdende de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten van 3 mei 2019 gaat in werking begin 2021. Concreet houdt dit de regeling van de organisatie in, met de volgende doelstellingen: aanbieden van ontplooiingskansen en speelmogelijkheden, ouders laten participeren aan de arbeidsmarkt, en sociale cohesie en gelijke kansen bevorderen. Verder beschrijft het decreet de regierol van het lokaal bestuur rond BOA. Dit omvat twee taken: de ontwikkeling van het beleid en de besteding en verdeling van financiële middelen. Dit wordt door de stad of gemeente ontwikkeld binnen een meerjarenplan en in samenspraak met de verschillende belanghebbenden.

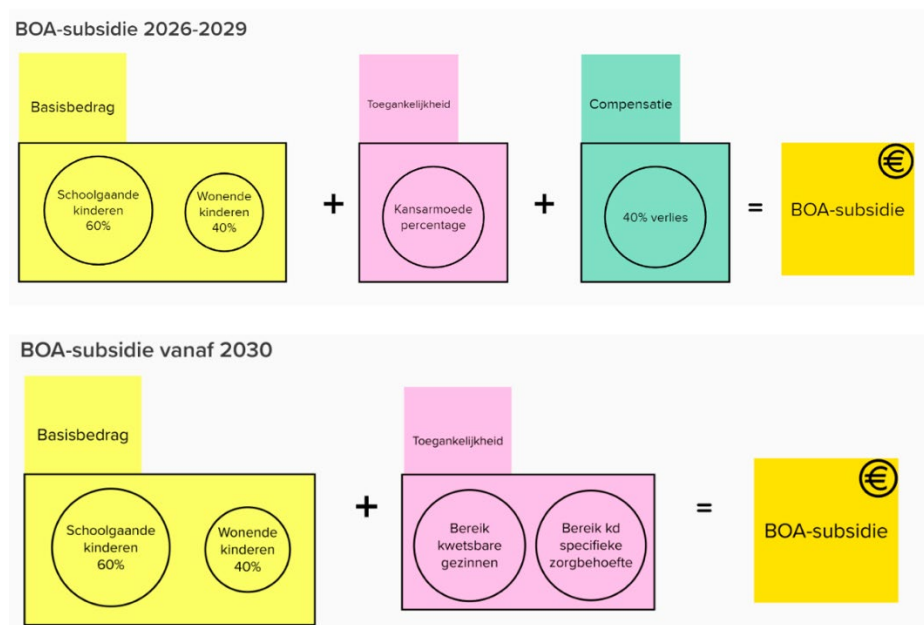
Een lokaal samenwerkingsverband is dus nodig in het opzetten van een lokaal BOA-beleid. Dit is een forum binnen de stad of gemeente dat de uitvoering in handen neemt (Opgroeien Vlaanderen, 2024). Concreet hebben ze vier taken: advies uitbrengen, doelstellingen ontwikkelen en acties coördineren, inspraak en samenwerking organiseren, en het gebruik van Nederlands als bemiddelingstaal. Hierbij wil Opgroeien Vlaanderen (2024) ook de aandacht leggen op voldoende

diversiteit binnen deze samenwerking en dus ook ouders, kinderen en kansengroepen betrekken. Hieronder vallen dus ook kwetsbare, anderstalige ouders.

Hoe deze doelgroepen worden bereikt, is aan de stad of gemeente zelf. Mijn vraag hierbij is hoe toegankelijk dit is, als de nadruk echt ligt op de Nederlandse taal en hoe kwetsbare, anderstalige gezinnen betrokken gaan worden binnen dit proces. Hier ligt in mijn ogen een aandachtspunt. Het is niet evident om kwetsbare, anderstalige ouders hierbij te betrekken en te laten participeren omwille van verschillende drempels, waaronder taal. Dit vergt volgens mij veel energie, waar organisaties niet altijd de tijd voor hebben. Hiervoor moeten strategieën gebruikt worden om ook de kwetsbare, anderstalige ouders te kunnen bereiken in dit proces, onder andere door bijvoorbeeld gebruik te maken van laagdrempelige hulpverleners of armoedeorganisaties die heel dicht bij de doelgroep staan.

Dit proces is dus momenteel gaande in de verschillende gemeenten en steden. Op dit moment zitten we in de overgangsfase van het decreet. De overgangstermijn is een periode van vijf jaar, die afloopt eind december 2025. Deze periode is er om het lokaal bestuur de tijd te geven om het lokaal beleid vorm te geven, alsook de buitenschoolse opvang de tijd te geven om hun werking aan te passen aan de hand van de beleidslijnen (Opgroeien Vlaanderen, 2024).

Als deze overgangsperiode verloopt, begin januari 2026, ligt de volledige regie bij de lokale besturen. Zij nemen dus die regierol op zich en beslissen vanaf dan over de financiering van de projecten gaande binnen hun stad/gemeente. Vanaf dat moment ontvangt ook elk bestuur een BOA-subsidie, als ze acties opnemen rond het BOA-beleid in de meerjarenplanning. Figuur 1 (Opgroeien Vlaanderen, 2024) laat zien hoe de BOA-subsidie eruitziet:

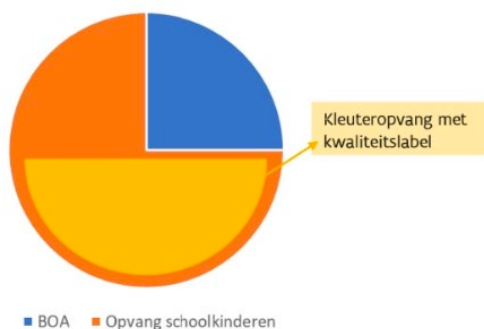
FIGUUR 1

Noot. Overgenomen uit “Brochure lokaal beleid” door Opgroeien Vlaanderen, 2024, pp. 8 (<https://www.opgroeien.be/sites/default/files/intern/boa-lokaal-beleid.pdf>)

De BOA-subsidie is een jaarlijks bedrag opgemaakt door het aantal kinderen te vermenigvuldigen met het basisbedrag. Zoals op bestaande figuur te zien is komt er vanaf 2026 boven op het

basisbedrag, ook een bedrag op basis van toegankelijkheid naar kansarme kinderen en gezinnen op basis van het kansarmoedepercentage in de gemeente. Het BOA-decreet verwacht een inspanning ten opzichte van de toegankelijkheid dat ervoor zorgt dat alle kinderen kunnen participeren (Opgroeien Vlaanderen, 2024). Dit maakt het voor buitenschoolse opvang initiatieven dus interessant voor de strategieën voor inclusie binnen de organisatie aan te passen.

In de overgangperiode worden de BOA-subsidies op een specifieke manier ingezet, zoals in figuur 2 te zien is (Opgroeien Vlaanderen, 2024). Zo wordt er 75% aan de kinderen uit het kleuter- en lager onderwijs gespendeerd, onder andere de buitenschoolse kinderopvang. Verder wordt er minstens 50% van de subsidie aan kleuteropvang met een kwaliteitslabel gegeven worden.

Maximaal 25% van de subsidie gaat naar de bredere doelstelling van het decreet.

FIGUUR 2

Noot. Overgenomen uit “Brochure lokaal beleid” door Opgroeien Vlaanderen, 2024, pp. 10 (<https://www.opgroeien.be/sites/default/files/intern/boa-lokaal-beleid.pdf>)

Vanaf 2030 wordt de BOA-subsidie aangepast en wordt het extra bedrag voor toegankelijkheid berekend op basis van het bereik van de kwetsbare gezinnen. Momenteel is de werking van de berekening op basis van bereik nog in uitwerking (Opgroeien Vlaanderen, 2024).

Vanuit het decreet wordt dus een aandacht getrokken naar de toegankelijkheid en strategieën van het bereiken van kwetsbare gezinnen. De vraag hierbij is of dit ook lukt vanuit de buitenschoolse opvang zelf.

Strategieën voor succes

Zoals eerder vermeld wordt de regie bij het lokaal bestuur gelegd. Stad Dendermonde treedt dus op als regisseur in de buitenschoolse opvang en activiteiten. Ze willen initiatief nemen om de capaciteiten te verhogen, maar ze leggen de nadruk op andere partners en samenwerkingen (Van Der Vurst et al., 2024).

Vanuit het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 houdende het lokaal beleid kinderopvang is elke stad verplicht om een LOK op te richten. Uit de regie Kinderopvang vanuit het Huis van het Kind Dendermonde wordt het LOK (Lokaal Overleg Kinderopvang) georganiseerd. Dit met als doelstelling de Stad Dendermonde te adviseren over de opmaak van het beleid rond de kinderopvang, de uitvoering en de bijsturing van dit beleid. Ze houden rekening met de opstart en uitbreiding van nieuwe of bestaande opvangvoorzieningen. Dit omvat de gebruikers van de opvang of hun vertegenwoordigers, aanbieders van de kinderopvang en vertegenwoordigers van

het lokaal bestuur. De werkgroepen omvatten onder andere kinderen in kwetsbare gezinnen en het nieuwe decreet IBO (*Lokaal Overleg Kinderopvang (LOK)*, z.d.-b).

Met de invoering van het nieuwe BOA-decreet worden de werkwijzen van de buitenschoolse opvang herzien. De medewerker van de buitenschoolse opvang geeft mee dat er volop wordt ingezet op het uitbreiden van naschoolse activiteiten in samenwerking met de jeugd- en sportdiensten in Dendermonde (persoonlijke communicatie, 22 januari 2025). Het doel hiervan is om meer gezinnen te betrekken bij de buitenschoolse opvang. Deze bundeling zorgt voor een laagdrempelige manier waarop kinderen ook andere activiteiten kunnen ontdekken. Zo wordt een samenvoeging van buitenschoolse activiteiten met sport- en jeugddiensten. Door deze samen te bundeling in één catalogus wordt er ingezet op de bekendheid van buitenschoolse activiteiten en buitenschoolse opvang.

De buitenschoolse kinderopvang maakt gebruik van de overgangperiode om verschillende proefprojecten uit te proberen (Stad Dendermonde, 2021). Zo is er gekeken naar de overcapaciteit van de opvang in de vorm van een proefproject. Door een organisatie van bewegingslessen en het gebruik van externe ruimtes van nabijgelegen scholen, wordt er extra capaciteit voorzien in de kinderopvang. Dit helpt bij de wachtlijsten en de beschikbaarheid van de buitenschoolse opvang.

De buitenschoolse opvang in Dendermonde geeft zelf aan geen vaste methoden te hebben die specifiek gericht zijn op het bereiken van kwetsbare, anderstalige gezinnen (persoonlijke communicatie, 22 januari 2025). Hier leggen ze momenteel geen specifieke focus op. Ze geven wel aan de doelgroep zo goed mogelijk te ondersteunen. De communicatie verloopt momenteel allemaal via mail. Ze ondersteunen gezinnen hierin door contact op te zoeken wanneer er geen reactie komt. Zo wordt er begrip getoond voor mogelijke taalbarrières. Indien nodig wordt samengewerkt met sociaal werkers om het gezin beter te ondersteunen in de noden.

Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van het sociaal tarief om financiële drempels te verlagen. Dit tarief wordt berekend op basis van twee documenten: een attest van gezinssamenstelling en een attest van inkomensbelasting.

Inspirerende initiatieven

Doorheen Vlaanderen zijn er nog verschillende andere buitenschoolse opvanginitiatieven die inzetten op verschillende methoden voor kwetsbare, anderstalige gezinnen. Zo is er vanuit enkele organisaties een beleidsnota opgesteld rondom het BOA-decreet om buitenschoolse opvang te inspireren met bepaalde werkwijzen voor een inclusievere en meer participatieve organisatie (Het Vlaams Netwerk tegen Armoede et al., 2021).

Een eerste methode is gericht op de betaalbaarheid van de opvang. Zo zijn er verschillende buitenschoolse opvang betrokken in de UITPAS met kansentarief. Hoewel het sociaal tarief hier niet mee gerelegd wordt, biedt dit wel kansen tot een inclusievere praktijk. De UITPAS is een strategie om aan een automatische rechtenverkenning te doen (Het Vlaams Netwerk tegen Armoede et al., 2021). Dit zijn de eerste stappen naar een automatische rechtenverkenning op vlak van een verlaagd tarief in de buitenschoolse opvang. Hierdoor moeten kwetsbare gezinnen

bijvoorbeeld geen volle pot betalen, wanneer ze recht hebben op een sociaal tarief, zoals terug te zien was in Case A.

Een tweede methode is gericht op de bekendheid van de organisatie bij de gezinnen. In de buitenschoolse kinderopvang Fabota in Leuven leggen ze specifiek de focus op kwetsbare, anderstalige gezinnen. Hierbij kiezen ze voor een geïntegreerde aanpak om deze gezinnen te bereiken. Ze zorgen voor bekendheid van de organisatie door een samenwerking met buurtorganisaties en scholen, dit onder meer door middel van een brugfiguur die een cruciale rol speelt in de bekendheid verspreiden van de buitenschoolse opvang (Buurtwerk 't Lampeke, 2020). Het belang van een samenwerkingsverband zien we ook terug bij de buitenschoolse opvang in Dendermonde. Door samen te werken met organisaties zoals jeugd- en sportdiensten hopen ze te werken aan de bekendheid van de organisatie (persoonlijke communicatie, 22 januari 2025).

Verder zet deze organisatie ook in op de betrouwbaarheid van de organisatie, maar ook op participatie van de ouders. Dit doen ze door niet enkel te fungeren als buitenschoolse kinderopvang, maar ook als ontmoetingsplaats. Er worden oudergroepen en gespreksmomenten georganiseerd, waarin de ouders worden betrokken als vrijwilligers. Ze denken mee over activiteiten en het beleid van de organisatie. Daarnaast, met een focus op anderstalige ouders, worden Nederlandse lessen georganiseerd in samenwerking met LIGO. (Buurtwerk 't Lampeke, 2020)

Op deze manier kan ook gewerkt worden aan de pro-actieve houding van communicatie, besproking in Case B. Door een participatie van kwetsbare, anderstalige ouders worden de barrières hier een stuk weggenomen.

Een methode die de beleidsnota nog meegeeft, is de focus op participatietrajecten in samenwerking met armoedeorganisaties (Het Vlaams Netwerk tegen Armoede et al., 2021). Zo kan de buitenschoolse opvang ook de kwetsbare ouders bereiken en hen laten participeren binnen de organisatie. Daarnaast zijn de hulpverleners binnen zo'n organisaties de meest laagdrempelige hulpverleners die als eerste in contact komen met de noden en behoeften van de doelgroep. Door hen mee te betrekken in een inclusief beleid van de buitenschoolse opvang, kan er ingepikt worden op deze noden en behoeften.

Voorbeelden als deze tonen aan dat er verschillende methoden zijn om kwetsbare, anderstalige gezinnen op een inclusieve en drempelverlagende manier te bereiken.

Uitdaging naar het werkveld

In het werkveld van buitenschoolse kinderopvang zijn inclusie en participatie geen evidentie, zeker wanneer ze te maken krijgen met een overcapaciteit en overbevraging van de buitenschoolse opvang. Toch zijn dit cruciale aspecten in het maatschappelijke tendensen, maar vooral in het welzijn van kwetsbare, anderstalige gezinnen.

Als sociaal werkers staan we dagelijks voor de uitdaging om te blijven communiceren over de drempels die onze cliënten ervaren. Dit vraagt van ons als professionals een actieve houding: het signaleren van problemen en werken naar beleidsveranderingen. Mijn grootste inzicht voor het schrijven van het artikel is het besef dat het niet alleen mijn taak is om cliënten te ondersteunen op individueel niveau, maar ook om hun stem te laten horen in het bredere maatschappelijke beleid. Er zijn strategieën die ingezet kunnen worden op buitenschoolse kinderopvang iets inclusiever te maken. De participatieve kant van dit verhaal speelt een nog grotere rol volgens mij. Het bereiken van kwetsbare, anderstalige gezinnen is hierin niet evident, we botsen op verschillende barrières. Ik zie het ook als taak van sociaal werkers die laagdrempelig werken om deze politiserende rol op zich te nemen in dit verhaal om zo samen met andere belanghebbende te werken aan een meer inclusieve buitenschoolse opvang.

Deze uitdaging vraagt van ons allen om een stap verder te gaan dan enkel de cliëntgerichte benadering en ook het grotere geheel te betrekken in ons werk. Door drempels te signaleren en actief in gesprek te blijven met beleidsmakers en andere betrokkenen, kan er gewerkt worden aan een inclusiever beleid voor de buitenschoolse opvang.

Bronnenlijst

Buurtwerk 't Lampeke. (2020). *Jaarboek*

2020. https://fabota.lampeke.be/sites/default/files/nieuws/attachments/lampeke_jaarboek_2020.pdf

Claes, T. (2023, 8 november). *Moeders met migratieachtergrond op zoek naar werk én kinderopvang*. Sociaal.Net. <https://sociaal.net/opinie/moeders-migratieachtergrond-zoeken-werk-en-kinderopvang/>

Danckaers, T. (2022, 9 juni). *Laat de digitale sneltrein te veel mensen achter?* Sociaal.Net. <https://sociaal.net/achtergrond/digitale-inclusie-laat-digitale-sneltrain-mensen-achter/>

Het Vlaams Netwerk tegen Armoede, LEVL, de Gezinsbond, & Demos. (2021, 30 november). *Buitenschoolse Opvang en Activiteiten als sterke schakel van geïntegreerd lokaal beleid*. Netwerk Tegen Armoede. <https://www.netwerktegenarmoede.be/nl/nieuws/2021/buitenschoolse-opvang-en-activiteiten-als-sterke-schakel-van-geintegreerd-lokaal-beleid>

LENAERS, S. (2012). *Buitenschoolse kinderopvang en vrijetijdsbesteding in Vlaanderen. Gebruik en deelname, evaluatie, behoeften en attitudes*.

Lokaal overleg kinderopvang (LOK). (z.d.-b). Stad Dendermonde. <https://www.dendermonde.be/product/244/lokaal-overleg-kinderopvang-lok>

Opgroeien Vlaanderen. (2024). *Brochure lokaal beleid BOA* (pp. 1–18). <https://www.opgroeien.be/sites/default/files/intern/boa-lokaal-beleid.pdf>

Smit, A., Swart, J., & Broersma, M. (2024). Bypassing digital literacy: Marginalized citizens' tactics for participation and inclusion in digital societies. *New Media & Society*. <https://doi.org/10.1177/14614448231220383>

Stad Dendermonde. (2021, 1 juli). *Decreet buitenschoolse opvang en activiteiten* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=gR-iTjdXCe8>

Van Der Vurst, W., Bearelle, D., & Feys, P. (2024). *Memorandum* (pp. 2–

84). https://www.dendermonde.be/file_uploads/152052.pdf?sc=4454C6655475F7D1ADD8C94B14B5D014